

Betegségtudat, gyógyítás,
lelkigondozás a zsidó-keresztyén
hagyományokban és napjainkban

Gyarmathy-Bencze Boróka

2016

„Az egészség az ember természetes állapota, a betegség természetellenes. Az egészséget a test, mint magától értetődőt fogadja el, mint a tüdő a levegőt, mint a szem a fényt, benne van, egyre gyarapodva az élet egyetemes érzésében. A betegség azonban hirtelen, mint valami idegen tör be, szinte véletlenül ront a megsérült emberre, és a kérdések tömkelegét ébreszti fel benne...Az egészség nem magyarázza magát, és nem kíván magyarázatot, mivel az emberhez természetesen hozzátartozik. Fájdalmára azonban minden szenvedő mindenkor értelmet és magyarázatot keres...”

Stefan Zweig

„...a betegség maga egy személyes egzisztenciális állapot, érzés, amit a beteg-lét vált ki az emberben...”

Dr. Hézser Gábor

Fizikai elváltozás mellett, lelki elváltozás is megjelenik, hiszen a betegségtudat megélése pszichés megterheléssel is jár.

Mi a betegség?

Orvostudomány:

- a beteg szerv fizikai elváltozásait veszi figyelembe, tüneti kezelés

Pasztorálpszichológia:

- a betegség személyes, egzisztenciális érzés, amely az egész embert támadja meg

Teológia:

- ok-okozati összefüggéseket keresve beszél az egész emberi természet megromlásáról,
- vallja, hogy az egészség (EGÉSZ-SÉG) akkor jön létre, amikor a testi, pszichikai gyógyulással párhuzamosan a lelki gyógyulás is megtörténik, az Istennel való kapcsolat megtalálása által

1 Móz 3, 16

„Az asszonynak monda: Felette igen megsokasítom viselődsséged fájdalmait, fájdalommal szülsz magzatot...”

Róm 5, 12

„Annakokáért, miképpen egy ember által jött be a világra a bűn, és a bűn által a halál, és akképpen a halál minden emberre elhatott, mivelhogy mindenek vétkeztek.”

1Kor 15, 21

„Miután ugyanis ember által van a halál, szintén ember által van a halottak feltámadása is.”

Bűn-betegség a Zsoltárok könyvében

- - zsidóság, keresztyénség közös imakincse
- - kauzális interpretáció
- - örök emberi problémák: szenvedés, fájdalom, betegség, öröm, bánat

„aki megbocsátja minden bűnödöt, meggyógyítja minden betegségedet...”

Zsolt 103,3

„Gyógyítsd meg lelkemet, mert vétkeztem ellened...”

Zsolt 41,5

Újszövetség

- Jézus elutasítja a kauzális interpretációt
- A betegséget nem a „mi okból?” (visszatekintő), hanem a „mi célból?” (előretekintő) kérdésekkel tárgyalja
- Jézus gyógyításában a bűn, megbocsátás és testi gyógyulás rendszerint együtt van. (Mk 2, 1-12, Kapernaumi gutaütött példája)

A betegség célja a Szentírás szerint:

1. próbatétel

2. jel, jelzés- pl. Jn 9,1-3 (Isten dolgai lesznek nyilvánvalóvá.)

XX. századi lelkipálos elmélet és gyakorlat:

- A betegség Istentől adott „jel”, amellyel Isten valamilyen felismerésre igyekszik vezetni az embert.

Thurneysen:

- Bizonyosságot ébreszteni a betegben, hogy Istennek szándéka van vele- ez a betegség értelme

Karl Barth:

- A betegség nem Istentől származik: az életet szerető Isten nem lehet az életet veszélyeztető hatalom és a betegséggel szemben engedni sohasem lehet Isten iránti engedelmesség, hanem mindig engedetlenség .

Betegségek, gyógyítási módok a Szentírásban

Betegségek

- gyengeség, ernyedtség, kimerültség
- baleset, sérülés, öregkori lábfájás
- bánatban, rosszulétben fellépő tompaság
- bőrbetegségek: lepra, fekély, bőrgyulladás, rühösség, bubópestis stb
- a szem betegségei
- elmebaj, őrület
- agyvérzés

Gyógyítás

- Ószövetség idejében a papság hatásköre
- sebesülések kezelésére vonatkozott többnyire

Pl. Elizeus próféta Naámánt 7-szer megfürdeti a Jordánban, Ézsaiás fügepakolást rendel Ezékiás fekélyeire , Dávid lantjátékával enyhíti a Saul király elméjének zavarát és búskomorságát.

„...vette Dávid a hárfát és kezével pengeté,
Saul pedig megkönnyebbüle és jobban lőn...”

1Sám 16,23

Erasmus Quellinus XVII. század

*„Tiszteld az orvost, becsüld meg szolgálataiért,
és mert őt is az Úr teremtette.*

Mert a Magasságotól ered a gyógyítás, amint a királytól az ajándék.

*A tudós orvos emelt fővel járhat,
és még a főemberek is csodálattal illetik.*

*Az Úr teremtett orvosságokat a földből,
az értelmes ember ezektől nem idegenkedik.*

*....Azok által gyógyít és veszi el a fájdalmat,
a kenőcskészítő azokból készíti keverékeit.*

*...Gyermezem, ha beteg vagy: ne másra tekints,
hanem imádkozz az Úrhoz, és ő meggyógyít Téged.*

*Szakadj el vétkeidtől, egyenesítsd ki kezedet,
és minden bűntől tisztítsd meg a szíved.*

*Adj illatáldozatot és emlékeztető áldozatot lisztlángból,
és áldozz kövérjét, nem mérlegelve az anyagiakat.*

*Aztán adj helyet az orvosnak, mert őt is az Úr alkotta,
és ne küldd el magadtól, mert szükség van rá.*

*Van olyan idő, amikor az ő kezükbe van letéve a jószerencse,
mert ők is az Úrhoz könyörögnek,*

hogyan sikerüljön nekik az enyhület adás

és a gyógyítás, hogy életben maradjon a beteg.

Aki vétkezik Alkotója ellen: az orvos kezébe esik...”

Kr. e. 2 század, Jézus, Sirák fia 38, 1-15

Lelkigondozói aspektusok

- a Szentírás sorainak értelmezése
- kapcsolópontok, odailő példák keresése
- betegség célja, haszna
- betegségtudat feltárása;
- életminőségjavítás

Nem a szenvedésnek engedni teret , hanem az életnek adni lehetőséget

Köszönöm a figyelmet!